សុន្ទរកថារបស់លោកឯកអគ្គរដ្ឋទូត ចូសេហ្វ មូសូមេលី ក្នុងពេលជួបប្រជុំជាមួយជនជាតិចាម ដែលជាអ្នកដាក់ពាក្យប្តឹង ទៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧

អរុណសួស្តី! អ៊ីសាឡាមូ អាឡៃគុម! សូមស្វាគមន៍ដែលបានអញ្ជើញមកកាន់ផ្ទះរបស់ខ្ញុំ អាឡាន វ៉ាសាឡាន! កាលពីឆ្នាំ ទៅមានជនរងគ្រោះដោយរបបខ្មែរក្រហមចំនួនជាងមួយពាន់នាក់ បានមកអង្គុយនៅកន្លែងដែលលោក-អ្នកកំពុងតែអង្គុយនេះ ហើយយើងបាននិយាយគ្នាអំពីបទឧក្រិដ្ឋដ៏ធំមួយក្នុងចំណោមបទឧក្រិដ្ឋធំៗបំផុតនៅក្នុងសតវត្សរ៍ទី២០ ដែលមិនទាន់ទទួលការដាក់ទណ្ឌកម្មក្រោយពីការប្រព្រឹត្តអស់រយៈពេល៣០ឆ្នាំ ។ ដូចយើងទាំងអស់គ្នាដឹងស្រាប់ហើយ ខ្មែរក្រហមបានធ្វើទារុណកម្ម បង្អត់អាហារ និងសម្លាប់ជនជាតិខ្មែរជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធអស់ជាងពីរលាននាក់ ។ ពេលនោះគ្មាននរណាម្នាក់មានសុវត្ថិភាពទេមិនថា អ្នកនោះជាជនជាតិចាម វៀតណាម ព្រះសង្ឃ អ្នកក្រុង អ្នកមានសញ្ញាប័ត្រ ឬអ្នកពាក់វ៉ែនតាទេ ។ អ្នកទាំងនេះរួមនិងមនុស្សជាច្រើនទៀត ដោយរួមទាំងសាច់ញាតិគ្រួសារត្រូវខ្មែរក្រហមសម្លាប់ទាំងអស់ ។

ជនជាតិចាមទទួលរងនូវការឈឺចាប់យ៉ាងខ្លាំង ។ ខ្មែរក្រហមមិនអត់ឱនឲ្យអ្នកដែលមានជំនឿលើព្រះ ឬអ្នកដែលជឿថា ការសម្លាប់ផ្ទុយទៅនឹងច្បាប់របស់ព្រះឡើយ ។ សម្រាប់ខ្មែរក្រហមតាំងខ្លួនជាព្រះនិងជាច្បាប់ ។ ខ្មែរក្រហមមានសិទ្ធិដាច់ខាតក្នុងការសម្លាប់ ឬទុកជីវិតឲ្យនរណាក៏បាន ។ ភាពគឃ្លើនបែបនេះចៀសមិនផុតពីរលំរលាយទេ ។

ក្នុងពេលថ្មីៗនេះ នៅទីបំផុត មានដំណើរវិវត្តន៍ច្រើនក្នុងការនាំឃាតករទាំងនេះមកកាត់ទោស ។ ការជឿនលឿននេះមិនមានភាពរលូនទេ និងមានឧបសគ្គទៀតផង ប៉ុន្តែដោយសារភាពអត់ធ្មត់និងការប្រឹងប្រែងជម្នះឧបសគ្គទាំងនេះ ទើបសម្រេចបានក្នុងការបង្កើតឡើងនូវតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមនេះ ។ វិធានផ្ទៃក្នុងត្រូវបានអនុម័តថ្ងៃសេវ៉ាមេធាវីត្រូវបានព្រមព្រៀងគ្នា ហើយមានការចាប់ខ្លួនមនុស្សពីរនាក់ ការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមកំពុងតែដំណើរការទៅមុខ ហើយសវនាការសាធារណៈមុនពេលកាត់សេចក្តីក៏កំពុងត្រូវបានកំណត់ពេលវេលាធ្វើដែរ ។ ឥឡូវនេះយើងជួបជុំគ្នាដើម្បីអបអរឱកាសមួយទៀតជាប្រវត្តិសាស្ត្រនោះគឺការដាក់ពាក្យបណ្តឹងដោយជនជាតិចាមម្នាក់ៗដែលជាជនរងគ្រោះ ។

ទង្វើមួយក្នុងចំណោមទង្វើនានា ដែលគួរឲ្យសរសើររបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ឬតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមគឺថា ជនរងគ្រោះម្នាក់ៗក្នុងរបបខ្មែរក្រហមអាចចូលរួមក្នុងការដាក់បណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌទៅព្រះរាជអាជ្ញា ឬចូលរួមក្នុងដំណើរដែលកំពុងតែប្រព្រឹត្តទៅក្នុងនាមជាភាគីស៊ីវិល ។ ការណ៍នេះ មានភាពសមរម្យណាស់ ពីព្រោះការលុបបំបាត់ចោលទាំងស្រុងនូវទស្សនៈដែលផ្តល់សេរីភាពដល់មនុស្សម្នាក់ និងការបដិសេធនូវតម្លៃដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបានរបស់ជីវិតមនុស្សម្នាក់ៗនោះ គឺជាគោលបំណងសំខាន់របស់ខ្មែរក្រហម ។ ខ្មែរក្រហមប្រហែលជាមិនយល់ស្របជាមួយនឹងគម្ពីរកូរ៉ានដែលចែងថា ការឆក់យកជីវិតរបស់ជនស្លូតត្រង់ម្នាក់ប្រៀបបាននឹងការសម្លាប់មនុស្សជាតិទាំងមូលនោះទេ (ផ្នែកទី៥ៈ៣២) ។ សម្រាប់ខ្មែរក្រហម ការសម្លាប់ប្រជាជនស្លូតត្រង់មានហេតុផលត្រឹមត្រូវ ប្រសិនបើការសម្លាប់នោះបម្រើឲ្យបំណងរបស់ខ្លួនក្នុងការកសាងឋានសួគ៌មិនពិតមួយ នៅលើផែនដីយើងនេះ ។ ដូច្នេះវាជាការសមហេតុផលណាស់ដែលនៅពេលនេះ ជនរងគ្រោះម្នាក់ៗត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យដាក់ពាក្យបណ្តឹងដើម្បីបង្ហាញពីការឈឺចាប់របស់ខ្លួន ។

ចៅក្រមក្នុងតុលាការកាត់ក្តីខ្មែរក្រហម គួរទទួលបានការសរសើរចំពោះការបង្កើតឲ្យមានអង្គភាពទទួលបន្ទុកជនរងគ្រោះ ដើម្បីជួយអ្នកដែលដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬចូលរួមជាមួយនឹងការអនុវត្តន៍តាមភាគីស៊ីវិល ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាក៏គួរតែទទួលបានការកោតសរសើរផងដែរក្នុងការជួយជនរងគ្រោះជនជាតិចាមនៅក្នុងកិច្ចខិតខំនេះ ។ ជាមួយនឹងការដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាំងនេះ ជនជាតិចាមទាមទារយកមកវិញនូវផ្នែកមួយនៃអត្តសញ្ញាណរបស់ខ្លួនដែលមានការទាក់ទងយ៉ាងច្បាស់ទៅនឹងប្រវត្តិសាស្រ្ត រាប់រយឆ្នាំរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។ ទោះបីជាមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ប្រឹងប្រែងខ្លាំងយ៉ាងណាក្តីដើម្បី “កម្ទេចចោល” នូវសាសនា និងប្រពៃណីរបស់លោក-អ្នកក្តី ក៏លោក-អ្នកអាចស៊ូទ្រាំបានហើយ កំពុងតែរុងរឿងជាថ្មីក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមួយដែលប្រកបទៅដោយភាពបើកចំហនិងភាពអត់ឱន ។

ការដាក់ពាក្យបណ្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះមានគោលបំណងសំខាន់ពីរ គឺការចងចាំនិងយុត្តិធម៌ ។ នៅក្រោមរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ អត្រាស្លាប់របស់ជនជាតិចាមមានចំនួនច្រើនជាង២ដងចំនួនប្រជាជនទូទៅ ។ ដោយសារតែបងប្អូនជនជាតិចាម ការពារនូវជំនឿនិងប្រពៃណីរបស់ខ្លួន បងប្អូនត្រូវបានចាត់ទុកថាជា“សត្រូវប្រភេទទី១”របស់ខ្មែរក្រហម ។ ជនជាតិចាមស្ថិតនៅក្នុងចំណោមមនុស្សតិចតួចដែលហ៊ានងើបឡើងតស៊ូប្រឆាំងនឹងអំពើព្រៃផ្សៃនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយដោយសារតែសេចក្តីក្លាហាននេះហើយទើបធ្វើឲ្យបងប្អូនជនជាតិចាមទទួលរងនូវការឈឺចាប់យ៉ាងខ្លាំង ។

នៅពេលដែលពាក្យបណ្តឹងជនរងគ្រោះកំពុងមានដំណើរការទៅមុខ ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាទាំងអស់នឹងសម្លឹងទៅរកអង្គការសហប្រជាជាតិ តុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បី

ឆ្លើយតបនូវការប្រឈមមុខដ៏សំខាន់មួយចំនួន ។ តុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ជាប្រភេទតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមថ្មីមួយប្រភេទ ហើយជាលើកទីមួយ ហើយដែលផ្អែកលើទម្លាប់ផ្អែកច្បាប់ស៊ីវិល ដូចនេះ ការលំបាកនិងការឈឺចាប់មិនអាចចៀសរួចឡើយ ។ តុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមពេលនេះកំពុងជួបប្រទះនូវបញ្ហាក្នុងការគ្រប់គ្រងដែលបង្ហាញថា មិនត្រឹមតែភាពថ្មីថ្មោងរបស់ខ្លួនទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងបានបង្ហាញពីភាពលំបាកក្នុងការផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេសរបស់អន្តរជាតិ ដល់ក្របខណ្ឌនៃតុលាការក្នុងស្រុកផងដែរ ។ ការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងវិញនូវការគ្រប់គ្រងរបស់តុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមមានសារសំខាន់នៅពេលដែលយើងធ្វើដំណើរទៅមុខ ។

តុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ក៏ប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាក្នុងការផ្តល់យុត្តិធម៌ឲ្យបានទាន់ពេលវេលាផងដែរ ។ ដើម្បីបើកសវនាការដែលមានប្រសិទ្ធភាព គឺត្រូវការធនធានជាច្រើននិងការចាត់ចែងឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ។ ធនធានទាំងនេះត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើម្ចាស់ជំនួយដែលនឹងទាមទារថា ថវិកានឹងត្រូវចំណាយឲ្យបានច្បាស់លាស់និងមានតម្លាភាព ។ ដំណើរការនៃសាលាក្តីខ្មែរក្រហមនឹងតម្រូវឲ្យមាននូវយន្តការត្រួតពិនិត្យបន្ថែមទៀតក្នុងទ្រង់ទ្រាយណាមួយដែលធ្វើការទន្ទឹមគ្នាជាមួយនឹងរដ្ឋបាលរបស់តុលាការនេះ ។

ជាទីបញ្ចប់ ដោយសារថានេះគឺជាតុលាការដែលអនុវត្តតាមស្តង់ដាយុត្តិធម៌អន្តរជាតិសម្រាប់បទល្មើសប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ យើងគួរតែយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសដើម្បីធានាឲ្យបានថា ដំណើរការរបស់សាលាក្តីនេះមិនត្រូវប្រឡាក់ប្រឡូសនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទពុករលួយ ឬបក្ខពួកនិយមឡើយ ។ នីតិវិធីនៃដំណើរក្តីព្រហ្មទណ្ឌនេះគឺ ជាការទុកចិត្តដ៏ពិសិដ្ឋមួយនៅក្នុងការងារដ៏ពិសិដ្ឋ របស់យើងដើម្បីធានាថា គ្មាននរណាម្នាក់នឹងទទួលផលចំណេញពីការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើងក្នុងការនាំយកឃាតករដែលបានសម្លាប់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជារាប់លាននាក់នេះទៅកាត់ទោសនៅតុលាការនោះឡើយ ។

ប៉ុន្តែពេលវេលាកាន់តែខើច ដោយសារឃាតករទាំងនោះ កាន់តែចាស់និងបាត់រូបរាងទៅ ។ ជានិច្ចកាល ការអត់ធ្មត់គឺជាគុណធម៌មួយ ប៉ុន្តែវាក៏អាចជាឧបសគ្គដ៏ធំមួយសម្រាប់យុត្តិធម៌ដែរ ។ សម្រាប់អ្នកទាំងឡាយដែលបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិត និងអ្នកទាំងឡាយដែលបានរងទុក្ខវេទនា មរណភាពនិងការឈឺចាប់ ត្រូវតែទទួលបានយុត្តិធម៌និងការគោរពបូជា ។ ជនរងគ្រោះនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍គួរតែទទួលបានយុត្តិធម៌ប្រជាជនកម្ពុជាគួរតែទទួលបាននូវការឆ្លើយតបយ៉ាងសមរម្យមួយដើម្បីបំពេញសេចក្តីស្រេកឃ្លានយុត្តិធម៌របស់ខ្លួន ។